

Opium

Cornald Maas

E'r is nog een uurtje op de zondagmiddag over', zei het voormalige VPRO-opperhoofd Roelof Kiers in 1994 tegen Hanneke Groenteman: "Doe daar maar wat met kunst." Zo ging dat, in die dagen: kunst en cultuur waren het vlaggenschip van de publieke omroep en programmamakers kregen - zeker bij de VPRO - de volledige vrijheid iets uit te proberen, zonder dat kijkcijfers meteen een allesbepalende leidraad waren. Groenteman vroeg of ik eindredacteur wilde worden, en samen met regisseur Ellen Jens zetten we De Plantage op, het wekelijkse kunstprogramma dat liefst zeven jaar bestond en van de late zondagmiddag een vanzelfsprekende vrijhaven voor kunstenaars en cultuurminnaars maakte.

De tijden zijn nogal veranderd, sindsdien. Kijkcijfers en marktaandeel zijn allesbepalend geworden voor het voortbestaan van tv-programma's, experimenten worden geschuwd en vóór een programma op de buis komt is het format al eindeloos onderwerp van gesprek geweest in denktanks en sessies met kijkerpanels. Niets wordt aan het toeval overgelaten - en juist dat staat vernieuwing en avontuur geregeld in de weg.

Toch besloot de AVRO, de omroep die zich profileert als dé omroep voor kunst en cultuur, een nieuw wekelijks tv-programma te introduceren, op prime time nog wel, in het hart van de televisieavond. 'Opium' ging het

heten, naar het gelijknamige radioprogramma, en tot mijn stomme verbazing werd ik er na een screentest met een hoop andere kandidaten uitgepikt om het te gaan presenteren. Veel is er sinds het allereerste begin aan de formule geschaafd. Ook afgelopen seizoen werd er een aantal - soms ingrijpende - beslissingen genomen om het programma te verbeteren, en nu is het zo ongeveer geworden wat ons al een tijd voor ogen stond: een levendig gesprek aan tafel met kunstenaars en kunstliefhebbers over het werk van anderen, vanuit passie en bezieling. Met, zo her en der, een broodnodige kwinkslag. De komische aanvaring tussen schrijfster Nelleke Noordervliet en cabaretière Brigitte Kaandorp over de lusten en lasten van de babyboom-generatie staat me nog helder voor de geest.

FOTOGRAFIE: © BOB BRONSHOF



cornaldmaas@speakersacademy.eu

'Opium' gaat na de zomer zijn vierde seizoen in, en kreeg inmiddels spin-offs tijdens het Theaterfestival, de Uitmarkt en het Oerolfestival. En ik mag het gelukkig nog steeds presenteren. Voorwaar een genoegen: het liefst van al spreek ik met kunstenaars, omdat ze meestal, niet gehinderd door de zucht naar roem en fikse inkomstenbronnen, maken wat ze willen maken, concessieën voorbehoudsloos. En omdat ze - veel meer dan, bijvoorbeeld, politici, ondernemers, journalisten of sporters - mijn blik op de soms al te alledaagse werkelijkheid kantelen. 🎓